

Kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo.

List 14.

V Celovcu 19. avgusta 1869.

Leto I.

Hudodelec.

(Povest; spisal Andrejčekov Jože.)

(Konec.)

Nekega večera, ko se je že bližal čas, da bi se odpravil v notranjo Afriko, potrka nekdo na duri njegove sobe. Velí noter, in stara žena prilaze v sobo ter ga prosi, naj bi šel izpovedat starega bolnika, ki je prišel nočoj ves onemogel v njeno hišo ter je prosil prenočišča, rekoč, da bi rad tukaj umrl. — Bogomil ogrne brž svoj plašč in odide z ženo po mestu do omenjene hiše.

Kmalo prideta do čedne hišice. Po dolgem mostovžu dospeta do vrat, ki je žena odpré in Bogomil stopi v sobo. — Na mizi je gorela sveča, pri steni na postelji pa je ležal človek dolzih sivih las, raztrgan in umazan ter bil obrnjen k steni.

„Tu so duhovnik“, pravi žena ter potrese bolnika za rame.

„Res? — kje pa je mož?“ zastoče berač ter se obrne na postelji.

„Tukaj sem!“ reče Bogomil, „— ki ste me želeli.“

„Kaj vi, gospod, znate grehe odpuščati? — Če je tako, potlej vas prosim, da mi nekoliko pomorete, kajti precej težek grešnik sem že, zastarel in ves plesnel, — umrl bom pa menim kmalo, ker mi tako grgrá po goltancu.“

„Mož! božje reči niso, da bi se norčevali ž njimi,“ pravi Bogomil nekoliko razžaljen, „ako se čutite res slabega, spravite se z Bogom, a ne norčujte se ž njim!“

„No, no, le potrpite. V peklo vendar nočem iti, saj sem že na svetu dosti pekla užil. — Kako bova pričela? jaz že zdavnej nisem bil pri spovedi.“

Bogomil je sprevidel, da imá res zastarelega grešnika pred seboj. Reče mu: „Obtožite in skesajte se resnično svojih grehov, in Bog vam odpusti.“

„O kesal sem se jih že zdavnej, gospod! pol življenja že. O da bi me ne bilo moje trdovratno srcé pripeljalo v take nezgode!“

Bogomil migne ženi, naj se nekoliko oddali, potem pa prične sv. opravilo. Bolniku je bilo videti v začetku, kot bi se res z vsem le norčeval, sčasoma pa je postajal vedno resnejši, tresel se je in globoki izdihni so prihajali iz njegovih prsi. — Kmalo potem vstane spovednik in moli polglasno in tudi bolnik moli na pol klečé na postelji. —

Po opravljenem sv. opravilu pravi bolnik: „Sedaj sem vam le ob kratkem povedal svoje reči, natančneje še nič ne veste. Poslušajte pa dalje; povedati vam hočem vso povest o svojem življenji.“

Sklone se na postelji in Bogomil sede k njegovemu zglavju. —

„Hodil sem v šolo na Ogerskem,“ prične po tem bolnik. „Oče mi je zgodaj umrl, in preden sem mogel šole dovršiti, tudi mati. Odslej sem bil prepuščen sam sebi

in nobenega podpornika nisem imel na svetu. Ker ni nihče pazil na-me ter sem bil prepuščen čisto svojej volji in svojemu ravnanju, jel sem zahajati v slabe tovaršije, popustil šolo ter bil postopač. Tu med svojimi razuzdanimi pajdaši sem se privadil vseh hudobij, vseh napečnosti, in bil sem med njimi glavár razuzdanega življenja. Precej dolgo sem živel tako pohajkovaje, dokler nisem pognal malega premoženja, ki so mi ga še zapustili stariši. Potem pa me je jelo pobirati. Beračiti me je bilo sram, tudi ne bi mi bili ljudje dajali, ker sem bil mlad in trden, kacega dela pa tudi nisem bil vajen. — Dobil sem bil že tu pa tam kako službo, pa zarad mojega slabega vedenja in svojeglavnosti so me povsod odganjali in nihče me ni hotel več v službo. — Napotim se po svetu, sam prav ne vedé kam. Pridem na Slovensko in ondi dobim službo pri nekem baronu, ki je bil jako blag človek. Tu sem prvokrat previdel, da s svojeglavnostjo nič ne opravi, in sklenil sem zdrževati se kolikor mogoče. Ubogal sem barona ter se mu skušal prikupiti, in on me je tudi rajši imel od dne do dne. O ko bi bil ostal tak! Ko mu umrje žena, preseli sé iz mesta na deželo, kjer si je postavil prijazen gradič, in ondi sva živela sama med svojo družino. Jaz sem bil lovec in gozdni čuvaj, on pa se je posebno ukvarjal s poljedelstvom. Čislal me je, ko najdražega prijatelja, vse mi je zaupal, in ravnal je z menoj ne ko s svojim služabnikom, temuč kot z lastnim sinom. Pa kako sem mu jaz povračal njegove dobrote!

V gradu je takrat služila za kuharico mlada deklica, zale postave in jako prijazna z vsakterim. Gospod in družina so jo zelo čislali in nobene pritožbe ni bilo slišati o njej. Meni je bila dekle všeč in jel sem postopati za njo. Pa ona mi je rekla, da ne more in ne sme, in jela se mi je vedno bolj ogibati, čeravno je bila še vedno prijazna z menoj, ko prej. — To me je neznano jezilo, da se mi ustavlja kmečko deklé, meni grajskemu lovcu. — Prepričan sem bil, da mora imeti že koga drugega izbranega in kmalo sem izvohal, da sta si s hlapcem precej prijazna. Hlapec je bil tudi dober, pošten fant, pri vsakem delu priročen in umen, zato ga je pa tudi baron najrajši imel. Sedaj se je vnela v meni jeza do tega človeka in rad bi ga bil spravil s poti, pa nisem vedel kako.

Nekega večera sem sedel s puško v naročji blizo studenca, kamor so hodile dekle po vodo, ter čakal ključa. Zdajci priteče s škafo na glavi kuharica in nadjaje se, da sem jaz v obližji, podstavi škafo pod žlebek, vsede se na kamenito ploščo in jame prepevati. Mesečina jej je sijala ravno v obraz in zdela se mi je nočoj še veliko krasnejša, nego druge kratí. Približam se jej mirno, ona pa zapazivši me plaha odskoči, hoče zadeti škafo in zbežati, jaz pa sem jo ustavljal, jo prosil, rotíl, ali vse nič ni pomagalo. — „Lepó vas prosim, pustite me!“ prosila je boječe, „kaj bi ljudje rekli, ko bi naji našli tukaj sama?“ Napenja vse moči ter se ni hoče izviti iz rok, pa jaz sem jo trdno držal.

Vedno predrznejši in predrznejši sem prihajal, kri mi je kipela v glavo, sam že nisem vedel, kaj počnem. Dekle je javkalo, prosilo me in solzé so se jej vdirale po strahú in boječnosti obledelih licih. — Po naključbi pride po stezi sém hlapec, in videti svojo golobico v jastrebovih krempljih, skoči k meni in trdno zgrabivši me za rame vpré va-me svoje iskrece oči ter pravi: „Gospod lovec! kaj počnete! Ali se ne sramujete ubogo, nezmožno dekle tako predrzno napasti? Vedite, jaz sem vse drugače mislil o vas.“ — „Kaj tebe briga ta reč!“ odvrnem mu srdito in huda jeza me popade. — „Mene briga, ravno mene, če hočete vedeti,“ reče ter me hoče pehniti od dekleta, ki sem jo držal v naročji. Popustim svoj rop, zgrabim puško in odskočivši nekaj korakov nazaj, namerim. Pa hlapec je bil urnejši. Zgrabi za cev, izvije mi orožje iz rok ter ga vrže daleč stran po skalah doli v strugo, koder je tekel potok. Ruvala sva se precej časa, pa moj nasprotnik je bil močnejši in kmalo sem omagal. Videti, da sem premagan, pusti me ter odide za dekletom, ki je vsa preplašena zbežala po stezi proti domu. — Nihče ni črnil nikomur o tej dogodbi. Hlapec in kuharica sta se odpovedala službi, kupila si za prihranjene denarje nekaj polja in hišo, združila se v zakonu in ondi mirno in zadovoljno živela. Baron jima tudi ni branil, čeravno mu je bilo zelo žal za oba, kajti sreče jima ni hotel kratiti. — V meni pa se je vnela odslej želja po osveti. Iskal sem pripravne prilike, pa nikdar je nisem mogel dobiti. — Preteklo je potem nekaj let, a jaz še nisem pozabil srdu; še-le bolj me je grizlo, videti, da sta ona dva zakonska tako srečna in zadovoljna. — Pozneje poloti se me še druga strast, namreč nagloma obogateti, da bi bil mogočen, sam svoj gospod, in bi se drugi pred menoj klanjali. Poskušal sem z igro, pa ni šlo, le zgubljeval sem navadno. To me je zelo jezilo in večkrat sem mislil: „Ko bi ti imel baronove denarje!“ — Nekega dne sem se mudil v mestu in ondi se seznanim v ne ravno pošturej krčmi s tremi možmi, katerih onanja oprava že ni nič prida obetala. Vsak je povedal pri vinu svoje misli, svoje želje, in vsi smo imeli enake slabosti: Željo po bogastvu. Ko smo bili čisto sami v sobi, razodene eden izmed njih, kterega vsa oprava in tudi obličje je kazalo, da se v svojem življenji nikdar ni pečal s prostim delom in da je moral biti iz kake boljše hiše, — razodene nam, da si upa narediti bankovce, kakoršnekolikdo hoče, in sicer tako natančne, da jih bo težko ločiti od pravih. Samo priseči mu moramo, da bomo molčali in mu pomagali blagó med ljudi spravljati in zamenjevati. Z veseljem smo sklenili to novo zvezo, in jaz sem preskrbel umetniku visoko v gorah samotno, zapuščeno kočó, kjer je lahko brez ovire koval denar. Živež in družih potrebnih reči sem mu jaz donášal, druga dva pa sta hodila v mesto in ondi goljufovala s ponarejenim denarjem. To je šlo precej časa in tako po sreči, da se nikjer le trohice ni vedelo o tem. Bili smo že precej bogati in mislili smo: „ko dovolj denarja zamenjamo, pa jo pobrišemo čez mejo, kjer bomo v miru uživali svoj pridelek.“ —

Nekega dne sem plačeval mesto barona, ki se je ravno nekam odpeljal, delavcem plačo, in med njimi je bil tudi prejšnji hlapec, ki je večkrat prišel v grad delat. Ne vém po kakej nabljučbi se je pripetilo, da je prišel med denarje tudi eden ponarejenih bankovcov, čeravno sem jih dobro skrival; bil je med denarjem in ravno óni hlapec ga je dobil.

Drugo jutro gre v mesto, da bi si nakupil potrebnih reči. Domu gredé že o mraku me sreča na samoti

ter se mi prijazno približa. „Gospod!“ ogovori me, „ne zamerite, vi ste po nesreči nekje dobili ponarejen bankovec in od vas sem ga dobil jaz. Bankovec je spravila gosposka in ne marai bomo meli še kaj potov zaradi tega, ker govori se povsod po mestu, da se je nakrat zasejalo mnogo goljufivnega denarja ondukaj.“ Med tem pripovedovanjem prideta moja dva pajdaša s hribov namenjena zopet v mesto z denarjem. Jaz jima razodenem v ptujem jeziku, kaj in kako se godí po mestu ter da smo v velikej stiski. Kaj je bilo storiti? Una dva mi rečeta, da je treba najprej temu človeku jezik zadrgniti za vselej, ker sicer pojde ta reč dalje in slednjič nas zasačijo. V meni se je obudila stara srd do tega človeka, kako lepo priložnost sem imel maščevati se! Vendar pa me je obhajala nekaka groza, da se nisem mogel za nobeno reč prav odločiti. Potem pa mi je jelo vreti po glavi, zadnjo kal čednosti sem zatrl v prsih in postal — divja zver. „Umreti mora!“ djalo sem unima dvema, „ali storita vidva ž njim, kakor vesta in znata.“ Jaz se napotim proti domu in nekako peklensko veselje me je obhajalo, vendar pa si nisem upal nikomur v oči pogledati doma, kajti bal sem se, da ne bi brali na obrazu mi hudodelstvo, ki sem ga zakrivil. — Drugi dan so našli hlapca v hosti obešenega in vse sumenje letelo je sedaj nanj. Rekli so: „Iz obupnosti priti pravici v roke se je končal.“ Nekteri so sicer nad tem dvomili, vendar pa niso vedeli nič pravega.“ —

„Kako pa se je zval oni hlapec in kje se je godilo to?“ praša Bogomil prepadenega obraza, kot bi bil že nekaj hudega slutil.

„Saj ne boste vedeli, kje je, če vam prav povem,“ odvrne bolnik. „Selski Jernej so mu rekli, in gradu, kjer je prej služil s svojo ženo, djalo se je Golo.“

Bogomil pokrije z rokama obraz ter plane iz sobe. „Gorjé!“ zaječi bolestno, „ti si morivec mojega lastnega očeta!“ —

„Moj Bog! kdo ste vi? — Oh počakajte, — ne zapuščajte me! Jaz obupam!“ kričal je bolnik za njim in skušal vstati iz postelje. —

Čez dobro četrto ure pride Bogomil zopet nazaj. Bil je sicer videti miren, le na očéh mu je bilo znati, da je točil mladeneč britke solze. Približa se bolnikovej postelji in dolgo strmi vanj. Ta si ne upa pogledati mu v obraz.

„Mož božji!“ pravi potem s slabim glasom, „povejte mi, kdo ste!“

„Jaz sem Bogomil, sin onega nesrečnega Jerneja, kteremu ste vi naklonili strašno smrt, nam zapuščenim sirotam pa sramoto!“

„O Bog mi bodi milostiv! Vi Bogomil, Jernejev sin? tedaj sem izgubljen. Vi mi ne morete nikdar odpustiti; ne, vi mi ne morete, ne smete. O kako strašno bo umreti!“

„Upokojite se in ne obupajte nad božjo milostjo“, prigovarja mu Bogomil. „Jaz vam odpuščam, da vam tudi Bog odpusti.“

Bolnik je s solzami močil duhovnikovo roko ter jo poljuboval. Dolgo ni mogel spregovoriti besedice. —

Čez delj časa, ko se je zopet upokojil, pričné: „Gospod! naj vam povem svojo dogodbo do konca, saj prej se ne morem ločiti od svetá, teži me, kot težek kamen. — Z denarjem smo morali pojenjati, ker bati se je bilo, da nas slednjič le zasačijo. Uni so kmalo pognali denar in družega jim ni kazalo, nego poprijeti se tatvine. In ker sem bil prej njihni tovariš, moral sem sedaj tudi biti. Preskrbljeval sem jim skrivališča, donášal hrane in vse bi bilo dobro, ko bi se le ne bilo

treba bati, da nas zasačijo kedaj, ker beriči so od dne do dne bolj stikali po teh krajih in bati se je bilo, da nas slednjič le izvohajo. Zmenili smo se pobegniti v Ameriko, ali kje vzeti toliko denarja? Moj gospod bil je bogat, to smo vsi vedeli, naj bolj pa jaz. Naredili smo strašni sklep in kmalo potem ga izvršili. —

Neko noč napadejo uni trije še z nekterimi pomagaci grad. Hlapca in pastirja zvežejo ter jima zamaše usta, da ne bi mogla klicati na pomoč, barona pa, ki se je v sili hotel braniti, popadejo, vržejo na tla, vlečejo po stopnicah v spodnjo klet in ondi umore, med tem ko sem jaz preiskal shrambe ter pobral denar in sploh, kar je bilo vrednosti. Potem zažgemo pristave, da bi ljudi premotili, ter zbežimo v gore, kjer smo se precej časa skrivali. Slednjič pridemo srečno čez mejo — na Francosko in od ondot smo se namenili čez morje. — Neki kupčevalec nas povabi seboj na Afrikanško obrežje obljubivši nam ondi dobrega vspeha pri kupčiji. Kmalo prejadramo široko morje ter pridemo na subo. Ondi je bilo več kupčevalecev, ki so imeli svoje blagajnice, in tudi mi si ustanovimo v družbi svoje zaloge ter pričnemo kupčevati s slonovimi kostmi. Kupčija nam je donášala dokaj dobička in bili smo že vsi bogati možaki. Neko noč pa, ko sem se jaz ravno mudil pri nekem francoskem kupcu dober dan hodá od našega stanovanjšča, napadejo zamorci naselbino, pomoré vse ondašnje prebivalce, moštvo in ženstvo ter poplenijo do čistega vse, kar se je dalo odnesti. Strašno smrt storili so moji pajdaši: nekteri so bili grdo razmesarjeni, a vendar so še živeli, ko sem jaz prišel domu, in v nekterih dneh poginili grozovitih muk. — Meni se je pristudila odslej vsa kupčija, popustil sem reko Niger ter se preselil v Kapsko deželo. — Tukaj pohajaje brez dela samši, ne poznávši nobenega človeka, jel sem premišljevatí preteklost in vest mi je jela očitati moje zločinstvo. Nisem ga imel mirú niti pokoja noč in dan. Če sem zadremal, prikazovale so se mi strašne pošasti v sanjah, ki so va-me režale z odprtimi žreli, po dnevi pa me je grizil notranji črv, da mi ni bilo prestajati. Vdal sem se pijanosti, da bi s tem zamoril očitajočo vest, in pil sem neizmerno mnogo, dokler nisem popolnoma zapravil ostalega premoženja. Sedaj mi ni kazalo družega, nego beračiti, kajti starost me je že potrla in moči so opešale, da nisem bil za nobeno rabo več. Pri ljudéh, s kterimi sem prej občeval v kupčiji, iskal sem sedaj vsakdanjega kruha. Čeravno me niso praznega odganjali, sramoval sem se vendar večkrat onih darú prositi, kterim sem v prejšnjih letih jaz denar posojeval ter jim pomagal na noge. Mnogokrat sem stradal in žejo trpel in mnogokrat prenočil pod milim nebom. To mi je nakopalo bolezen in sinoči ves slab prilezem do te hiše ter poprosim ženo, da bi me vzela pod streho. Našel sem dobro dušo — in zadovoljen sem, da bom vsaj med ljudmi umrl.“

Berača je utrudilo dolgo pripovedovanje. Zgrudi se na postelj, težko jame dihati in kakor bi česa prosil obrača v duhovnika milo oči.

Bogomil še nekaj časa moli pri njegovej postelji, potem pa pravi: „Prijatelj, oditi moram nekaj časa v svoje stanovanje, ker imam še dosti oskrbeti za daljno pot, jutri zjutraj pa vas obiščem zopet.“

Starec mu podá velo, tresočo roko in pravi: „Tedad, gospod, sva res pobotala najine zadeve? O hvala Bogu, da vas je tako čudovito pripeljal, brez vaše tolažbe bil bi obupal.“

„Le mirni bodite, jutri se zopet vidiva.“

„Lehko noč! Bom vam poplačaj dobrote, ki ste mi jih storili. Živa se težko več vidiva; čutim že bližati se blede smrt.“

Starec se je vlegel zopet na postelj, Bogomil pa se vrne v svoje stanovanje, da bi še oskrbel potrebnih reči za daljno pot.

Ko zjutraj zopet obišče bolnika, pride mu žena naproti ter mu pové, da je berač po noči umrl. Dolgo je še klečal prej na postelji ter molil, slednjič pa se je zgrudil, globoko vzdihnil — in bilo je po njem.

Bogomil pa se je veselil, da je njegov začetek misijonarstva imel koj tako dober vspeh; — spravil je z Bogom velicega hudodelca.

Potem pa je delal tudi med zamorci neutrujeno ter razširjeval luč sv. vere, dokler ga ni Gospod poklical v boljšo domovino.

O večnem judu.

(Španska.)

V Jeruzalemu v britkej ulici je živel čevljar. Ko je naš Odrešenik s težkim križem na ramah prišel do njegove hiše, bil je tako spehan in utrujen, da se je hotel ondi nekoliko počiti. Zatorej pravi gospodarju: „Janez, grozno trpim!“ Toda Janez odgovori: „Hodi le naprej, naprej, saj jaz še več trpim, ki sem vedno priklenjen na delo!“ Ko vidi Gospod, da je tako neusmiljeno odpravljen, reče čevljarju: „Tedad hodi tudi ti naprej, hodi, hodi — do konca sveta!“ In zdajci je čutil mož, kako se mu začno nehoté noge premikati, da jih ni mogel ustaviti in sedaj je pričel svoje popotovanje in odslej hodi in hodi in nikdar ne počiva in bode hodil do konca svetá, da se izpolne kletev Gospodova, ki si jo je sam nakopal.

Sedaj je pač hudobnež spoznal, da ga tepe šiba Božja zavoljo trdega srca njegovega in zavoljo one grozovite besede: Hodi le naprej, ki jo je izustil nad Božjim trpinom, ko se je hotel pri njem spočiti. V srce ga je speklo, da je to storil, in jel je britko objokovati pregreho in je skorej obupal.

Tako je hodil po svetu. Nekega leta pa se mu prikaže na véliki petek popoldne ob treh na daljnem obnebji Kalvarija s tremi križi. Pod najvišim križem, ki je bil v sredi, stala je žena silno lepa pa žalostna in vendar neizrečeno mila. Ta žena je obrnila blede in objokano obličje proti njemu in klicala: „Janez, zaupaj v Boga!“

In čudno je bil koj potolažen in šel je naprej in hodi in hodi brez prenehanja že osemnajst sto let. In kedar je prav zapuščen in vidi, da ne marajo za-nj rodovi, ki vstajajo in poginjajo pred njegovimi očmi, da so mrtvi njegovi prijatli, da je prešel rod njegov, domovina njegova, nekđaj posestvo izraelskega Boga, v oblasti nevernikov, da je njegov narod preklet, raztresen po svetu, zaničevan povsod in da se z znamenjem Kajnovim na čelu vendar noče spokorití — tedaj se ga vselej polasti neizrekljiva žalost in srčnost mu peša. Toda zopet se vrne sveti čas, ž njim véliki petek in ob treh se mu prikaže na daljnem obnebji Kalvarija in žena s sladkim glasom zopet kliče: „Janez, zaupaj v Boga!“ In potem dobi novo srčnost in pogum, kazen svojo do konca prestatí, in zopet koraka dalje in dalje brez počitka, brez pokoja, zato se imenuje Janez zaupaj v Boga ali večni jud.

Vesela prihodnjost.

Karkoli pogledam,
Skrbno pričakuje,
Prihodnosti vsaka
Se stvar zveseluje;
Pod plaščem prebelim
Narava še spi,
Pa kmalo, oj, kmalo
Se spet prebudi.

Cvetice pod snegom
Skrivaje cvetijo
In glavice milo
Zdaj k sebi tiščijo;
Pa kmalo ogreje
Žar solčni zemljó,
„Na kviško, na kviško!“
Zbudi jih lepó.

In daleč čez morje
So tički zleteli,
Ki pesmic po zimi
Nam niso več peli;
Pa zopet zaslišal
Bo tičkov se glas,
Nazaj jih poklical
Prihodnji bo čas.

Prihodnosti deček
Ne smeš pozabiti,
Če hočeš veselo
Srce ohraniti!
Zbudila je tebe
Premila pomlad,
Nabiraj, nabiraj
Si mladosti sad!

Karkoli pogledam,
Skrbno pričakuje,
Prihodnosti vsaka
Se stvar zveseluje;
Pod plaščem zelenim
Tud' človek zaspi,
Al enkrat saj enkrat
Se spet prebudi!

Hrabroslav Perné.

Srenja pod lipo.

Čterta nedelja.

(Konec.)

Z apnom nekako v rodu je mavec ali gips. Tudi z mavcem gnojimo naša zemljišča, po katerem se čestokrat še bolje obnesejo nego po apnu. Omeniti je pa vendar treba, da se mavec še najbolje sponese pri listnatih rastlinah, kakor so na priliko: grah, detelja i. t. d., a na rastlinah, ki delajo bilke, kakor: rž, ječmen, pšenica i. t. d. nima toliko blagodejnega vpliva. Mavec se mora v prah semleti in njegova moka se potresa po zemljiščih. Najugledniši čas za potresanje mavca je zjutraj ob jutranjej rosi ali pa ob vlažnem vremenu in to na deteljo, sočivje i. t. d. Korist enakega potresanja je zeló velika in se v najskrajem času pokaže. Ne sme se pa čakati, da rastline preveč na visoko odrastejo, marveč potresanje najbolj zda tedaj, ako so rastline še majhene, za ped visoke.

Lipovec: Po tem takem se dadó tudi travniki z mavcem zboljšati?

Župan: No, in to še precej zdatno, posebno če se mavcu nekoliko pepela primeša. Njegova gnojilna moč je potem tako velika, da se ga komaj 1½ centa na

oral vporabi; če se pa hoče močno mavcati, vzame se ga kake 3 cente.

Hrastovšek: Nikoli ne bi bil verjel, da je toliko reči, s katerimi se zemljišča zboljšati in gnojiti dadó. Zdaj pa mislim smo že pri kraji, kar gnojilne tvarine zadeva.

Učitelj: O nismo še ne, le počakajte! govorili bomo še o soldanu ali laporu, s katerim se zemlja tudi prav dobro popravi in zboljšša.

Lipovec: Da! da! lapor poznamo prav dobro; mari je tudi za gnoj dober? Če je temu res takó, dobra bi bila naša, ker ravno kod nas se ga mnogo nahaja.

Župan: Jaz bi ga bil že davno zeló potreboval, toda pri vsem svojem prizadevanji nisem mogel na svojem zemljišči prave zvrsti najti.

Hrastovšek: Mar se lapor v več vrsti deli?

Učitelj: Lapor je zeló mnogih zvrsti, ki je pa navadno le v tri glavne zvrsti delimo, namreč: lapor, ki je z ilom in apnencem, in lapor, ki je s peskom in apnencem pomešan; tretja zvrst je pa lapor, v katerem se veé apnenca, nego drugih zemljinih primes nahaja.

Lipovec: In kateri je za vporabo gnoja najboljji?

Učitelj: Kakor je zemlja zeló različna, tako se tudi vsaki lapor, bodisi kakoršen koli, lahko v prid obrne. Lapor, ki je z ilom pomešan, se še najbolj prilaga lehkej zemlji, a s peskom in apnencem pomešani lapor se prilaga najbolj ilovnatej zemlji, na kateri se čestokrat ravno tako dobro obnese, kakor apno. Lapor se pri nas še vse premalo obraja; dobé se namreč kraji, v katerih se kmetijsko blagostanje le pridnemu porabljevanju laporja pripisuje.

Groga: Slišal sem enkrat, da ga po nekterih krajih kakor opeko (egel) žgó; ali nežgani lapor znabiti ni za rabo? Vsakdo mi bode rad pritegnil, da se z žganjem preveč drv vporabi, a drva so ravno dandanes zeló draga.

Učitelj: Res je, da je žgani lapor zdatnejji in boljji, toda najčešče ga rabijo nežganega. Pomniti je le treba, da se brž, ko je bil izkapan, za nekaj časa na zrak izpoložiti mora, kajti zrak mu odvzame škodljive snovi, ki se v njem nahajajo ter ga na mnogo stran zboljšša.

Kmalu potem se izvozi na njive in se za vsaki sad lahko s pridom vporabi; le na mokrej, prevročej ali pa prepustej zemlji se ne sme rabiti, ker na takej zemlji nima ali prav nobene moči, ali pa celó škoduje.

Njegove glavne lastnosti so, da zemljino tvornost iznova poživí, da zemljo rahlja in odpira, da jo tem lože zrak preprihava ter jo na ta način dela rodovitno in za vsaki nasad pripravno in priležno.

Hrastovšek: I nu, če je pa temu res tako, kakor nam ste ravnokar povedali, kako je neki to, da so ravno lapor toliko časa zanemarjevali in se ga za zboljšanje zemljišč prav nič posluževali niso?

Župan: Dragi moj sosed! koliko sto in sto reči je, ki so ravno tako, ali morda še bolj koristne, kakor lapor, pa je vendar kmetovalci v svoj lastni prid ne rabijo, marveč se raje držé starega kopita in starih načel svojih prededov. Vsaj ste tudi dosihmal najboljji gnoj po svojih dvoriščih popolnoma iz nemar pustili, da vam se ga je mnogo spridilo in pogubilo. Pa je že tako na svetu, da ravno to, kar nam je najbliže in najkoristnejše, čestokrat popolnoma prezremo in se le malo brigamo za inake reči. V vseh drugih deželah, kakor na pr. na Angleškem, Belgijanskem, Francoskem, Nizozemskem in drugod, koder sem svoje mlade dni kot sluga spremljeval bogatega grofa na njegovem popotovanji, videl sem jako lepa in izvrstna kmetijstva, ker po teh deželah ljudje marljivo

iščejo po onih sredstvih, s katerimi se zboljšajo slaba in nerodovitna zemljišča. Kedar tudi mi tako daleč dospemo, da bomo obrnili vse v naš lastni prid in korist, kar nam narava zastonj in v obilnej meri v porabo ponuja, tedaj bomo tudi mi enako drugim deželam veselo in čvrsto napredovali.

Sosedje: Bog dal! Bog dal! da bi tudi kod nas kmalu drugače in bolje bilo!

Učitelj: Da ste mi zdravi do prihodnje nedelje!
(Se poslovijo in odidejo.)

Ivan Tomšič.

Sibirija.

(Spisal J. P.)

(Konec.)

Hermelin ali bela podlasica je našej podlasici popolnoma podoben le nekoliko večji je. Po zimi je bel, samo konec repka je črn, po leti pa spremenil barvo ter je rudeče-rujavkast. Stanuje navadno po luknjah, med kamenjem, po krtinah in skalnih razpoklinah; zvečer prileze na dan in si išče živeža, in takrat ga tudi lové. Jako živ je in gibčen, pa tudi pogumen in krvoloč, celo človeku se hrabro zoperstavi. Njegova hrana so ptiči, majhine, štirinogate živali, pa tudi takošnih se večkrat poloti, ki so mnogo močnejši. Hermelin se nahaja tudi po nemškem in malej Aziji, pa ni nikjer tako lepe dlake, kot v Sibiriji,

Sibirski podlasica je manjša, kot hermelin, samo sedem palcev dolga. Zeló požrešna je, hudobna ter se ne dá nikdar ukrotiti. Stanuje navadno po votlih drevesih in krtinah, najljubše so jej poljske miši, pa tudi perotnini je nevarna. Života je zeló gibčnega in tenkega, da je ni skorej ljuknje, da ne bi zlezla va-njo. Njena koža je boljša in trdnjša, nego hermelinova, zato jo radi lové; tudi nima na koncu črnega repa.

Morska vidra daje najdražo kožo, posebno Rusi jo bolj cenijo, nego sobolovo. Njena dlaka je svetlo-črna, zeló mehka in gosta. Sedaj je že zeló pošlá, ker jo vedno preganjajo, na Kamčatki se jih že malo dobí, ker so se umaknile na alevtske otoke. Te živali so jako prijetne in kratkočasne, stara se grozno rada imata ter se vedno božata s prednjima tačicama, kedar ležita na suhem. V morji izvrstno plavata, prekucujeta se, vzdigujeta iz vode in gledata po sovražnikih, ako so za njima, kot bi se jim hotela posmehovati. Svoje mladice zeló ljubita; ako se jima vzemó, grozno tugujeta in same žalosti shujšata do kosti, da se vsa pretrgana krog plazita.

Razun teh živali nahaja se ondi mnogo črnih lisic, katerih kože se tudi zeló cenijo, potem plavih in lednih lisic, katerih koža je zeló električna, da se koj iskre pokazejo, če se le enkrat potegne z roko po njej. — Dalje se dobojo volkovi, rujavi medvedje, severni ali beli medvedje, mnogožrci ali planinski mački, ki imajo rujavo in črno ščetinasto dlako. Lepo kožuhovino daje tudi ris, najpogostejše pa se dobé sibirski veverice in podzemeljske veverice, ki dajó vsako leto na milijone kožic. Razun tega se nahajajo še razni zajci, ki imajo tudi dobro kožuhovino, ali vse natanjko opisovati bilo bi tu preobširno.

Pridobljene kože prinesó Sibirčani na trg v bližnja mesta, kjer jih že čaka ruski davkar, da vzeme svoj delež v imenu vlade. Kar ostane bornemu severnemu

sinu, zameni za razne potrebe: železne kotle, rudečo sukno, streljivo, rženo moko, tobak in žganje, ki je sicer ostro prepovedano, pa ga vendar sebični kupci skrivaj prodajajo. Potem se zopet vrne v svoje pustine, da bi ob letu prinesel novih kož na trg.

Kakor smo že omenili, Sibirija ni povsod tako pusta, kakor bi si kdo mislil, le da je ondi zima nenavadno mrzla, poletje pa zopet vroče, ko v Afriki. Jako prijetni kraji so krog Bajkalskega jezera, katero je 110 milj dolgo in 18 široko, največe jezero v Aziji. Povsod se dvigajo visoke skalnate stene, ki obdajajo jezero, človek imá tu pred seboj podobo švajcarskih jezer in Slovenec bi se nehoté spominjal Bohinske okolice. — Vožnji je to jezero jako neugodno, ker nima pripravnih pristanišč, razun tega pa tudi vlada ondi neprenehoma vihar, ki buta valove ob skaline; včasih se harpulijo valovi, čeravno ni nobene sapice zunaj, kot bi razsajali na dnó grozni vulkani. Pri vsem tem pa si vendar upajo ondotni stanovalci s svojimi slabimi čolni po tem jezeru loviti ribe. Vajeni že vseh nevarnosti vedó se pogumno zoperstaviti krutim valovom in urno obračati svoje čolne. Jezero hrani v sebi neizmerno številno rib, celo tulni ali morskí psi se dobojo ondi, katerih ni po nobenih družih jezerih najti.

Dandanašnji stanuje ondi mnogo nesrečnih Poljakov, ktere je zadnja prekucija tje pripravila. Iz obupnosti so se vneli ondi že celó puniti, ali Sibirija je predaleč od Poljskega, da bi se dalo kaj opraviti. Nesreča jih je že dovelj izučila, da se morajo vdati svoji britkej osodi. —

Koliko je delo vredno?

Vse kar živi, potrebuje živeža, in ta živež velja več ali pa manj denarja. Kdor tedaj dela, tak nekoliko pridela, kar se vjema z njegovim živežem, ki ga z delom plačuje. Kdor ne dela, napravlja si stroške, ki jih z nobeno rečjó ne more povrniti.

Rekel je neki učen mož: „Ako bi vsaki človek možkega in ženskega spola le 2 uri na dan, karkoli bodi koristnega delal, bilo bi za vse potrebe vseh ljudi zadosti, in uboštvo in pomanjkanje bi iz tega sveta zginilo.“

Zdaj pa še čujmo besede, ki jih je izgovoril nekdanji neki moder kralj: „Ako bi le mogel, nobenega postopača bi ne terpel v svojem kraljestvu; zakaj zavoljo takih, kteri ne delajo, morajo drugi pomanjkanje terpeti.“

Te besede pa si lahko takole razložimo: Če, postavimo, lenuh ne opravi dela, katero je v družbi človeški opraviti dolžan, je dosti očitno, da morajo drugi namesto njega delati, in za-nj se truditi. Razun večih del je še mnogo manjših opravil pri vsakej hiši, postavimo: plesti, presti, tkati, i. t. d. in še več družih drobnih del, s katerimi se večidel ženske pečajo, in ki jih med velikim delom lahko opravljajo, in poleg vendar poglavitnega ne zamujajo. Koristno je, da mala hišna družinica drobne dneva in večera s takim delom spolnuje, kar veliko dobička znaša skoz leto in dan že pri hiši, koliko še le po celej deželi, in po celej državi. Marsiktera družinica, ktera si je čas prav obračala, napredla si je čez leto med poglavitnim delom veliko vatlov platna, druga pa, ki je to zanemarila in se lenila, ni nič pridelala, dasi ravno je bila v potrebah. Zato so resnične besede: da „čas je denar,“ in resničen je naš stari pregovor: „Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača.“ —

Vsaki človek, kateri dela — dela pa so različna na svetu, z roko in glavo — je časti vreden, naj je kdor koli, in stana kterelega koli; vsaki pa, ki le sploh lenobo pase in le to vživa, kar so mu drugi s krvavimi žulji pripravili, ni vreden piškavega oreha, naj je kdor koli. Vsaki taki, kateri le od žuljev drugih ljudi živeti hoče, ta si naj dobro zapomni besede aposteljana, ki pravi: „Kdor ne dela, naj tudi ne jé. —

A. Jurinec.

Blagor kmečkega stanú.

(Spisal Jože s Podgorja.)

III.

Trudapoln in težaven je kmečki stan, da tako nobeno drugo rokodelstvo ne. Kar le človeška ramena in roke prenašati zamorejo, prenaša kmet, ko obdeluje polje; in če ktera, opravičena je prislovica, ki pravi, da „kmet se z domom bije.“ — Človek bi po tem takem lahko mislil in sodil, kako da mora kmet omagovati in nevoljno tožiti o težavnosti svojega stanú. Ali ravno narobe! Rad, vesel in s pravim pogumom dela kmetič vse, karkoli mu pride na vrsto. Nobeno delo mu ni pust, nobeno dolgočasno; pač pa mu je slehern, kakor igrača za kratek čas, in lahko, da se mu kar ne pozna, da čuti kaj truda. Da, celo dela najteža, ali, kakor jih sam imenuje „velika dela“, kakor setev in žetev, mlat, košnja, trgatve, i. t. d., ta so mu skoraj še najbolj po godu. Le teh se že kar naprej veseli, ter je o svojem času z nekakim posebno slovesnim radovanjem obhaja. Kdo še ni slišal koscev, ki zjutraj za rano, še predno petelinje odpojó, hité na pol praznično oblečeni kosit, veselo ukaje že potoma in radovaje se na senožeti, če prav dobro vedó in si še prav iz srca želé, da bo, in da bi le bila koža in srajca od potú premočena, predno bo suha mrva pod streho? Kdo še ni čul ženic vbranega prepevanja, ki se daleč razlega po polji, da-si jih hrbet v skor neprestanem vpogovanji vendar boli in solnce pripeka, da s potnega čela kaplja kapljo pobija? Ali, ko jeseni zvrhane košarne težkih pa sladkih bremen škripljejo trgalcem in trgalkam na ramenih: — to je radost, da griči in doline odmevajo! Še le zvečer, ko je bil kmetič ves božji dan neutrujeno delal, čuti, da je vendar-le opehan. In tedaj zamore tudi nekoliko počivati. Kolikanj dobrodejen in pomirljiv pa mu je ta večerni počitek, ko zgrne pred hišo svoje trudne ude po rosnih tleh! Vest mu je lahka, ker pretečenega dne ni bil zgubil, kajti izpolnil je svojo dolžnost. Duša mu je vedra in jasna, kakor modri nebes nad njim, na katerem zvezde migljajo; srce lahko in veselo, kakor prepelici, ki v prosi na polji prepeli. In zvon zapoje večerno „Marijo“, pa nese svoj blagoslovč pozdrav preko cele vasi od konca do konca, da ga vsak sliši, da se vsak v pobožni molitvi poslovi od dne, ki je minul. Potem pak je tudi noč lahka in kratka, postelj nobena pretrda, in človek vstaja drugo jutro spet čvrst, zdrav in krepak, kakor da bi se ne bil še nikoli vtrudil: za vsako delo pripraven.

Kakor pa so v resnici dela kmetu le lahka, tako njemu tudi začasne vremenske in druge neugodnosti nič kaj ne dé. On dela po zimi, dela po leti, pa ne boji se mraza, ne boji se vročine. O mrazu se ne prehlaja, o vročini ne pregreva, kakor toliko družih ljudi. Njegova utrjena natura ravnodušno kljubuje obema, kakor hrast na dobravi. Ko bi po zimi prezebatil imel, pa ročneje delat hiti, da se greje; da bi po leti brisal pot s čela,

se mu še vredno ne zdi: naj se mu raje sam seeja na tla. O suši ne beži s plugom pred prihajočo ploho s polja, ampak srčen in vesel, željen in žejen je pričakuje, kakor suha kepa na njivi; in krepčevalna primaka njemu tako dobro dé, kakor njej.

IV.

Poleg te čudovite blažnosti, da je kmečki stan, čeravno v resnici težaven in trudapoln, vendar le legak in kratkočasljiv, pa je življenje na kmetih tudi prijetno in lepo, da tako pač nikjer drugej ne. Krasna božja narava, ki se vsaki dan, vsako leto tako mično spreminja in pomlajuje, diha neko neskončno polajševanje in pomirjevanje človeškemu srcu. Tam božji dub veje iz nje, in človek, naj trpi na telesi ali na duši: kedarkoli se zateče naravi v railo naročje, čuti se koj skozi in skozi zdravejšega. Bolno telo zadobiva v njenem dobrodejnem zelenji novo krepost in dušna otožnost gine in se topi, kakor bela slana pred solncem. To pač najbolj čutijo tisti, ktere okoliščine klenejo med pusto mestno zidovje, da le redkokrat zamorejo pod prsto nebo. Vendar tudi kmetič, kteremu je naravno krilo neprenehoma razgrnjeno pred obličjem, ni temu neobčutljiv, če prav si tega sam ni tako do dobrega svest. Po zimi, ko mu zemljišče mirno dremlje pod sneženo odejo, ostaja tudi njemu čas, da premišljuje in prevdarja, kako bo letos začel: kako ravnal sè senožetjo, s travnikom, s pašnikom, kako s sadnim drevjem na vrtu, kako s poljem: kako globoko ali plitvo bo oral, kako in kaj, in česa več, česa manj sejal, — da bi povsod pospešil rodovitnost, da bi več in tečnejše krme za živino, več in lepšega sadja in žita prikmetoval. In po tem, kar in kakor mu dolga ali kratka zima po večletnih skušnjah največ obeta, stori sklep, ko hitro ga topleje vreme pokliče iz pohištva venkaj na delo*). In glej, njegovi upi za prihajajoče leto že v nadopolnem zelenji srečajo njegove oči. Koliko mu veselja, koliko radosti, ko pogleda preko polja, pa vidi, kako mu ozimno žito, dolgo časa prikrito, zdaj kar naenkrat tako nežno in veselo kali iz tal, ko vidi, kako gosta trava kipi iz travnikov in ledin! Kako dobrodejni čuti ga sprehajajo, vidé, kako ne dolgo potem rdečkasto-belo cvetje zabliski po drevji okoli dóma, da se zdi, kakor bi ga bil rahel sneg o jutranji zarji opadel. Kar naprej ga že veseli, ker vé, kakošnje sadje da bo trgal s tega, kakšnje pa s tega drevesa, ktera je, bogvé kedaj že njegov skrbni ranjki ded vsadil, — Bog mu daj dobro zató! Pa s slehernim dnevom, kakor setev na polji in sadje na vrtu, raste čedalje bolj tudi njegova tiha sreča in veselje. Ko se viseča strn zagiblje v klasji, ziblje povečan up tudi njegovo srce, tako sladko, tako tolažeče! In ko skoraj po tem v tako željno pričakovanem zoru obledi rž, orumeni ječmen in pšenica, ko klasje vseprek težko lehta v razore in onemoglo bilje že komaj čaka srpa; kako rad, kako neskončno zadovoljen pohodi takrat kmetič, da-si vsaki dan vidi vse to, vendar še v nedeljo po maši „enmalo okoli doli po polji!“ Srce mu kar radosti poskakuje, lice žari jasno veselost, ko gredé po mejah pregleduje obilni sad svojega truda in blagoslova z nebes. Najčisteja hvaležnost iz dna srca mu kviško obrača oko, ker dobro vé, da od setve do žetve je božja roka varno počivala nad njivami ter da vzlásti zató bode spravljal toliko pridelka v pre-

*) Umen in skrben kmetič ne zamudi po zimi, v teh svojih počitnicah, marljivo prebirati knjige, ki ga podučujejo in mu svetujejo, kako naj ravna pravi gospodar, da bolje povzdigne svoje gospodarstvo.

dale. Ali na jesen, ko se rumene hruške, rdeča in pisana iabelka, višnjeve češplje in slive tako ljubo in vablivo smehljajo izza zelenega perja, — reci kmetič: ali nisi srečen in vesel, ko sam spoštovan kmet pri neki priliki zagotovil, namreč: da hujega bi mu nihče ne mogel storiti, kakor, ko bi ga priklenil, da bi gledati moral, ko drugi delajo; ali — ko bi ga za „vavpta“, to je, za nadzornika postavil. Ravno mi je nek kosec, ki je delj časa blagroval stan, v katerem se bolji kruh služi s peresom, na vprašanje: ali bi šel pol dneva raje sest v genčno kancelijo, ali raje kosit na solnčnato senožet, — hitro podmeknil palec pod kazalec za bolji kruh in senco v kanceliji, pa šel naprej svojo veselo pot. Kmetič, kaj pa še hočeš?

Smešnice.

Ne verjemite cigankam! Neka ciganka pride v neki vasi v hišo nekega kmeta ter ga s sklenjenimi rokami prosi, da naj jej da košček kruha in kupico žganja, ker že več ko dva dni ni nič zavžila in ne more zdaj nikakor več dalje naprej. Obljubi pa kmetu, da mu bo tako skrivnost pokazala, po kateri bo dobil mnogo denarjev. Kmetu je ta ponudba zelo všeč in hitro jej še obljubi, da jej bo tudi še nekaj denarja podaril za to skrivnost. — Ciganka ga zdaj najprej zaprosi, da naj jej prinese mačjo kožo, ker drugači mu ne more te skrivnosti razodeti. Kmet nemudoma ubije mačko, odere kožo in jo ciganki izroči. Ta pa na to prižge svečo in celi dve uri žebra (moli) neko molitvico. Ko jo dokonča, zahteva od kmeta 2 tolarja, da ju všije v mačjo kožo. On ju koj da, ciganka pa je potem še delj časa molila, ali kaj? Zdaj pa zapové kmetu, da naj se v izbico zapré in prižge svečo in tako dolgo moli, dokler da ga ne pokliče, — potem pa da bo že tista skrivnost v mačji koži. Kmēt stori vse, kakor mu je bila ciganka zapovedala; težko pa je že vendar čakal, kdaj da ga bode ciganka poklicala. Ona ga pa vendar ne pokliče. Ko je že delj ko 3 ure molil, zapusti vendar izbico, kjer je sam molil, da pogleda, kaj da ciganka vganja; ali kako se čudi in ustraši, ko vidi, da ciganke nikjer ni in da je tudi nekaj obleke zmanjkalo! Ob enem zagleda na mizi tudi mačjo kožo, jo hitro razgrne in najde v njej majhno pisemce, na katerem so bile te-le besede začčkane: „Bila sem tū, več me ne bo, odšla sem vesela in zadovoljna. Tako plačilo čaka tiste, ki cigankam verjamejo!“

Zastavice.

36. Brat zraven brata, pa vendar drug družega ne vidi?
 37. Po gori je hodilo in rikalo, na vodo hodilo, vode ni pilo?
 38. Suh pod vodo, kdo je to?
 39. Poznam norca, bolj ga tolčeš, bolj drži?
 40. Kdo ima v cerkvi naj več zob?

Vganjka zastavic v 12. listu: 31. list; — 32. sito; — 33. krt; — 34. sedlo; 35. kakor globoko kamen pade.

Ogled po svetu.

Avstrijsko-ogerska država. Delegaciji bote, kakor se piše, zborovali še do 20. t. m. Do zdaj so se še vedno pečali z denarstvenimi zadevami in večidel pritrdili, kakor so posamni odseki in odbori številke postavili po vladinem predlogu. Kar se je sim ter tje odbilo, nima važnosti in se v primeri s celoto skorej nič ne pozna. Precej živa je bila razprava, ko so določevali plačila raznim poslancem pri vnanjih vladah; nekteri liberalci so namreč hoteli izpodriniti zastopnika v Rimu, češ, da nam ni treba tam zastopništva v sedanjej osnovi; ali to jim ni obveljalo. Pri določevanju za skrivne stroške je g. Svetec opominjal ministre, da vlada daje denar takim listom, ki zdražbo delajo med narodi in so krivi dokaj sovraštvu. Grof Beust pa tudi tega ni potrnil in tako se mora spet nekaj tisuč odšteti za nepotrebne reči. — Samostanska dogodba na Poljskem se še zmerom vije po časnikih kakor velikanska morska kača. Ima pa čudne nasledke, da po vseh možganih, pod katerimi tičf mrzenje do katoliških naprav, budi silno domišljijo, ker že marsikje so hoteli zasačiti enake strahove, pa — ni jih bilo! Do zdaj je toliko dokazano, da je nuna nora in da so jo sestre morale imeti posebej zaprto. Sodnijska preiskava bo še bolj razjasnila to reč. Ministerstvo pa je že te dni razposlalo ukaze, ki določujejo nadzorništvo samostanov. Nekako čudno velevajo ti ukazi škofom, tako da „K. B.“ po pravici praša, od kedaj so škofje ministerski uradniki. —

Najvažnejše dogodbe v državi so priprave za volitve v deželni zbor na Češkem. Vlada napenja vse sile, da bi zmagala. Razpustila je politično društvo „Slovanska lipa“, ki je imelo med drugim nalogo, da dela za dober vspah narodnih volitev. Društvo je sicer razpuščeno, a njegovi sklepi so znani, in gotovo se bo češki narod po njih ravnal. Volili bojo 70 poslancev, 40 na kmetih, 30 pa za mesta in trge. Za prve je zdaj odločena volitev na 20. za druge pa na 24. dan septembra.

V Galiciji sta se poslanstvu odpovedala celo Golu-hovski in Ziemialkovski, ki sta še najbolj stala pri stranki sedanjih ministrov.

V Trstu Lahoni vedno razsajajo, v kratkem so spet dvakrat napravili velik hrup, po tem pa svet dolži okoličane Slovence, da oni so krivi. Marsikdo ima oči, pa ne vidi, in ušesa, pa noče slišati! —

Nemško. Pruska vlada je kancelaru Beustu poslala poziv, naj s kakimi pismi dokaže če more, da se ona ni hotela sprijazniti z Avstrijo. Beust je sicer razun omenjenih pisem v rudečej knjigi že spet še nekaj novih spravil na dan, ali še kaj pride na oni poziv, ne vemo, skorej gotovo pa je, da se je naš diplomat v zadrego spravil s svojimi govori v delegacijah.

V Počapel-u na Saksonschem se je nedavno primerila velika nesreča. Tam kopajo premog iz podzemeljskih jam, tu se je vžgal ogljeni gaz, kteremu pravijo „zaduhla sapa“, ter je napolnil vso jamo tako, da je zadušil nad 300 delalcev, izmed kterih je veliko oženjenih. Kakor pravijo najnovejše vesti, niso nikogar rešili, vsi oni rudarji so morali storiti strašno smrt.

Francosko. Časnikarji primerjajo zdaj prestrojevano francosko ustavo z avstrijsko ter pravijo, da je zdaj tam „svoboda kakor v Avstriji.“ Mi menda ne zavidamo te svobode Francozom, kakor oni nam naše ne; treba je vedeti, kako različne so razmere tam in tu. Sicer pa bo francoski narod še le pokazal, kako bo srečen v svobodi, ki se mu zdaj pripravlja. — Napoleon

neki spet namerja vojake v Šalonu navdušiti z javnim govorom. — Umrl je general Niel, ki je Napoleona velikrat priganjal, naj gre čez Reno. Ž njim izgubé Prusi velicega nasprotnika.

Laško. Lahi so dve važni sodnijski preiskavi deli pod pehar. Znano je, da je več poslancev bilo zatoženih zavoljo goljufije pri kupčiji s tobakom; bilo je neznano veliko hrupa, a — zdaj ni nič. — Ko je bil avstrijski general Crenneville tam in je bil znani hudobni napad, slišali smo: Hudodelci so vjeti in je doide kazen. Bila je preiskava in konec nje je — nič. Ničesa se ni dalo dokazati, taki glasi so nam dospeli.

Angleško. Londonski parlament se je razšel, to pravijo da je znamenje miru. Proti zadnjemu je tudi v angleškem zboru bila zanimiva razprava, ali naj bi se odpravila smrtna kazen ali ne. Ta misel že nekaj časa navdaja velike glave, češ, zdANJI čas, poln človekoljubja in omike, mora oddati pravico, da bi človek človeka k smrti obsodil. Res lepa in hvalna misel, ali da bi vselej morala veljati, to še zelo pomišljajo. Angleški parlament vsaj, kakor lani avstrijski, ni še hotel iz angleških postav izbrisati smrtne kazni.

Špansko. Don Karlosova stranka je bila sicer nekoliko ponehala rogoviliti, zdaj pa se spet bolj na noge spravljaja. Španija je pač v žalostnem stanju, kako se vse izide, Bog vé. — Ministersko veličanstvo je dandanes ravno tako negotovo, kakor človeško življenje sploh. Skorej vsaki teden slišimo, da tu ali tam preminjajo ministre. Tako je tudi v **Portugalu**, kjer prejšnji še nikakor niso ostareli, pa so te dni spet nove dobili.

Turčija. Obnebje nad Turčijo se hudo oblači in to zaradi egiptovskega podkralja. Kako resna in huda je razprtija med obema vladarjema, kaže to, da je Sultan v Carigradu za svojega ministra izvolil kraljevega brata, ki je v velicem sorveži s svojim bratom. Sultan je jako resno pismo poslal namestnemu kralju in zahteva odgovor na prašanje: 1. zakaj je lani odtegnil vojno s Krete, ko je bil upor, 2. kaj je iskal potovaje po Evropi. Dostavlja, da, ako mu ne odgovori dostojno, bode ovrigel postavo, po kateri je bilo dovoljeno njegovim prednikom, da smejo kraljestvo kot dediči nastopati. — Politiki menijo, da vojske med njima vendar ne bo, ali kdo vé vse to, kako se izide.

Romunsko. Na sedmograškeji meji se sučejo romunske vojaške čete, ki štejejo po 300—400 mož. Bliža se neki spet 600 mož in nekaj topov (kanon). Kaj neki pomenja vojaški ta šum?

Razne novice.

Družba sv. Mohorja. Vse bukve so dovršene, tudi za legendo je prišel zadnji rokopis. Legenda bode v kakih 8 dneh v tiskarnici dokončana. Razpošiljatva bukev se h koncu tega meseca pričné.

Mali slovenski pevec, zbirka dvoglasnih šolskih napevov, zložil Jož. Levičnik, učitelj v Železnikih. Pod tem naslovom je na svetlo prišlo 17 pesem, zloženih za dva glasova, le št. 12. in 14. sta samospeva. Dobivajo se v Ljubljani pri Gerberji po nizkej ceni 30 nkr. Ker so pravilno in lično zložene in primerne nježnim grlom šolske mladine, gotovo bojo prijatelji petja skrbeli, da se ti novi izdelki znanega in marljivega rodoljuba vdomačijo med mladim svetom.

Volitve v kupčijsko in obrtnijsko zbornico v Ljubljani. Slovenci na Kranjskem se veselé nove

zmage. V kupčijsko in obrtnijsko zbornico ljubljansko so izvoljeni národní možjé z veliko večino glasov. — Ravno tako sijajna je bila volitev deželnega poslanca, izvoljen je g. Kotnik.

Tabor v Ormužu. 8. dan t. m. so bili, kakor smo že zadnjič naznanili, štajerski Slovenci napravili tabor pri Ormužu. Zbranih je bilo 9000 ljudi, med njimi več sto Hrvatov, ktere so Slovenci z veliko navdušenostjo sprejeli. Enoglasno in navdušeno so bili spet sprejeti sklepi o zedinbi Slovencev, o upeljavi slovenskega jezika v šolo in urad ter o napravi slovenskega vseučilišča. Govorniki so bili gg. dr. Razlag, dr. Zarnik, B. Raič, Tomšič i. dr. G. Raič je izvrstno govoril o izreji slovenske mladine. Ormuški tabor je tudi slovesno protestoval zoper sklepe ravno na taisti dan v Celji zbranih nemških „ustavoljubov“. Tudi ta zbor smo zadnjič v mislih imeli in povedali, da bo javen in da bo smel vdeležiti se ga, kdor bode hotel, in da namerjajo Slovenci obiskati ga v obilnem številu. Ali nasprotna stranka se je tega vstrašila in urno premenila svoj program rekoč, da le ljudstvo „ustavoljubne“ stranke sme biti pričujoče. Tako so Slovenci dobili zmago brez orožja in boja, in „ustavoljubni“ zbor celjski se je precej siromaško obnesel.

Oglasnik.

Listnica.

G. Fr. Špndl. v Št.-V. pr. Z. Prvi list drugega polletja je bil, kakor vsem drugim naročnikom, tako tudi Vam od tukaj brž in gotovo poslan v 15 iztisih. Neljuba pomota se je zapazila, predno je došlo Vaše drugo pismo in sta Vam poslana 12. in 13. list v 14 iztisih. Čudno je, če še niste prejeli. Blagovolite poprašati v Ljublj.

Žitna cena.

V Gorici po kaznaniku, drugej povsod po merniku prerajtana.

Ime žita	V Celovcu		V Ljubljani		V Mariboru		V Varaždinu		V Gorici	
	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.
Pšenica	4	31	4	50	3	75	4	10	2	30
Rež	2	99	2	80	2	85	2	60	—	—
Ječmen	3	11	2	40	—	—	2	35	2	85
Ajda	2	63	2	80	2	95	2	50	1	30
Turščica	3	—	2	90	3	—	2	90	1	45
Proso (Pšeno)	4	13	2	—	2	60	2	50	—	—
Oves	—	—	2	—	2	10	1	85	1	20
Krompir	—	—	1	50	1	20	1	20	—	—
Fizol	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—

Kurzi na Dunaji 17. avgusta.

5% metalike . 62 gld. 75 kr. Nadavek na srebro 121 gld. — kr.
Národno posojilo 71 " 90 " Cekini . . . . . 5 " 91 "

Loterijske srečke.

V Trstu . . . . . 7. avgusta 1869: 75, 46, 8², 25, 4
V Lincu . . . . . 7. " 1869: 66, 88, 71, 82, 76
V Gradcu . . . . . 14. " 1869: 13, 42, 48, 75, 34
Na Dunaju 14. " 1869: 90, 44, 3, 18, 47
Prihodnje srečkanje v Trstu in v Lincu bo 21. avgusta, v Gradcu in na Dunaju 28. avgusta.